

Bomhaj Bož!

Cíhlo 42.
21. olt.

Létnik 4.
1894.

Serbiske njedželske Kopjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w Smolerjez knihicžishezeti w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtlétmu pſchedpłatu 40 np.

22. njedžela po ſwj. Trojiz.

Mat. 18, 23—35: Tať tež budže wam mój njebjesski Wótcez čzinicz, jeli ſo wój njewodacze kózdy ſwojemu bratrej ſi waschich wutrobow jich winy.

Komu njedyrbjało tole wobsamknenje ſwjateho ſeženja wutrobu pſchellóz? Schtóż hícheze njewě, ſo wón wodawanje trjeba, jow móže jo wuknycz. Schtóż ſ krawnymi ranami po balsamje wodawanja pyta, jow móže jo namakacz. Schtóż je pač dželomny čzineny naſsbóžniſcheho wokſchewjenja roſbiteje wutroby, pſches hnadu wotwjasany wot ſwjaskow winy, móže jow ſhonicz, ſchto ma čzinicz.

Měniſch, ſo ſy ſwobodny knjes, kiž ſmě čzinicz, ſchtož ſo jemu lubi, njerodžo wo nicžo druhe hacž wo ſtatne ſakonje a ſwětnych ſudnikow?

Teniczki narodženy ſyn njebjesskeho Wótza ezi praji: Ty masch knjesa a krala, ty ſy wotrocž, kiž ma wſchitko spožczene, ſchtož je a ma, niz jeno eželo, ale tež duschu, a wikuje ſi dowěrjenym puntom jako ſastojnik, kiž ma ſo ſa ſwoje čzinjenje a wostajenie ſamolwiež.

Sdaſli ſo tebi, ſo by ſo tebi pſchi wotrachnowanju zyle derje ſchlo, ſo by dyrbjenje a měče ſi najmjeňſcha w runowashy bylo, haj ſo by pſchi twojich hréchach tola pſchego kuf ſwazh dobrych ſtukow měl, na ežož ma ſo tebi něſchto wuplacicž, jow ſhonicz, ſo ſy džekacž tawſynt puntow winoſty, dokelž ſy wſchitke džekacž kaſnjow wjazh hacž tawſynt krócz ſkradžu abo ſjawnje, ſi pſchekhwatanjom abo ſe ſkomdženjom, ſylnje abo ſlabje pſchekstupil a nije mózech na tawſynt ani jene wotmolwicž...

Troschtujesč-ſi ſo ſ tym, ſo njebudže tón knjes na to ſedžbowacž, ſo njebudže tak fruth, dha jow ſhyschis, ſo ſebi połne ſaplačenje žada, ſo wón, hdvž njemóžesč ſaplačicž, po ſwojim prawu čini a tebi wſcho woſmije, ſchtož ſy a masch, na ežož dyrbji twoje ſwědomnje ſame ſwoje haj a hamjeni prajicž. So pſched nim dele padnjesč, twoju winu pōsnajesč, wo ſežerpliwoſč proſyſch, je najmjeňſche, ſchtož móžesč čzinicz, ale dolho doſež niz. By-li ty móhle wot nětka lětne a wſchēdne danje spožczeneho kapitala płacicž, dha njebychu ſańdžene winy ſi tym ſaplačene byle. Ale tač jara ſo tež ſjebasch wo twojim ſamoženju, to wěſch ty ſi předka: Tež w pſchichodu njebudže doſahacž, budžesč wſchēdne ſhřechicž a pſched ſwjathym Bohom ani jedyn dzeń, ani jenu hodžinu wobſtač. Ty masch jeno jenu nadžiju, darmotnu hnadu teho, ſotremuž je žel twojeho hubjenſtwa a kiž ſwoju ſmilnoſč ſczele, ſo by prawdoſczi do ſběhnjene ruki paný. Jenož tač móžesč ſo na ſpuschcenje nadžijecž a dokelž wſchēdne, haj hacž ſi poſlednjemu dychnenju wjele ſhřechis a wjele ſchtrafy ſaſkuziſch, dha dyrbisč pſchego ſaſo ſi temu jenemu hicž, pola ſotrehož je wjele wodawanja, ale drje niz, ſo ſo jemu ſměja, ale, ſo ſo jeho boja. Hnada wotwaja, ale ſawjaſa tež. Šakle, hdvž ſy wodawanje doſtač, móžesč jo ſaſo wudželecž, ale potom dyrbisč jo tež. Abo měniſch ty: Haj, wſcho chzu wodacž ale to jene, ſchtož je mi tón abo tamny načiniš, to je pſchewjele, pſcheczežko, to njemóžu wodač. Potom pōsnaj: wſcho ſchtož móža ezi člowjekojo čzinicz, a hdvž by wupytana ſlóscž byla, porujo twojim winam pſchecžiwo twojemu ſtworiceſele, wumóžnikej a ſbóžnikej ma ſo jenoz

tač, kaž sto krošchow ponižo džesacž tawšyt puntam. Nak pač, hdý by ty s dolžnikom njeļubosnje a ūrowje sa-khadžak, jeho sadajil a ūbi na měscze saplačzenje žadał, a hdý by wóni winu pōsnal a na ūwojimaj kolenomaj prošyl: měj ſczepliwoſež ſo mnū, chzu czi wſchitko ſaplačziež. Njeby potom žaloſne bylo, hdý by ty njechal, hdý by jeho do jaſtwa czižnył? Njeby to dyrbjal wſchēch twojich ūbuwotrocžkow na ſemi, haj ūwiatyčh jandželov w njebjeſbach roſrudziež, ſo woni tebje wobſkorža pſched trónom ūmilnoſež. A ty by moħe pſched njebjeſkim Wótzom abo pſched ūudnikom ūivych a morwych, kiž je twoju a twojego ūbuwotrocžka winu ūam ſe ūwojej ūmierczu ſaplačzil, druh ūchpruch wotčaňnež hacž tón: Ty ſly wotrocžko, wſchitkon dohle ūym ja tebi ſpuschcžil, dokež ty mje proſchesche; nje-dyrbjal dha ty ſo tež ūmilicž na ūwojim towarſchu, kaž ſo ja na tebi ūmilik ūym?

Njebydyrbjal jeho hněw runje tač horzy paricž, hacž jeho ūboſež, a twoje cžwile tač wulke býcž kaž twoja njeſjednocžiwoſež.

Abo měniſh, ſo móžeſh wutrobyſuajerja ſ proſnimi ūlowami ſjebacž, ſ wodawanjom ūubow, wo kotrymž wutroba ničo njewě. Njemyl ſo, Bóh ſo njeda ſa ūměch měcž! njeſþy ſ kózdym Wótczenaſhom ūud a ūchtraſu na twoju ūlowu proſyl, tač husto hacž ūy prajil: Wodaj nam naſche winy, jačo my wodawamy naſhim winikam.

Schw.—

Sara Martinez.

Pſchelozil Z. ſ ūr.

(Poſkaczowanje.)

Sa mužow ſo na podobne waschnje dželo namaka. Nekotſi ūlomjane ūlobuki pleczechu, druzh dželachu čapki ſa muže a hólzy; ūtož ſ temu trjebachu (ſtaré ūukno a merino), Sarini pſcheczeljo darichu. Nekotſi młodži ludžo na ūuknýchku tež ūhicze ūcherych ūamianych koſchlow a platanje, ſo býchu pſched proſnokhodženjom ūahowani wostali. W lécze 1827 Saru Martinez njerodna ūonska wopyta, kotraž běſche, priedy w jaſtwe ūedžawſchi nětko ſo ūamia moricž ſpýtała, ale ludžo běchu ju namakali, priedy hacž bě ſej ūivjenje ūuhaſhyl. Pſcheczelniwa, dobra Sara ju žaſtoſneje ūkóſež dla naſwari, ſ dobow pač iený wótry, wobhladniwych roſom pōsnaje, ſo ta njebožowna ūonska njebudžesche tač wulzy ūhřeschila, hdý by ſ jaſtwa puſhežena někajke pſchistojne dželo namakała byla. Teho dla wona ſ někotrym knjeniam džesche, ſa kotrež dželasche; jim ūwoj wotpohlad ūdželiwſchi něſhto pjenies naſbera, kotrež na to nałoži, ſo puſheženym ūhostanym dželo wobſtara.

Kaž ūym priedy powiedali, bu njeđelska Boža ūlužba w jaſtwe pſches iený ūacjich dale džeržana, wjeczorna nutrnoſež pač, kotraž dyrbjesche ſo, hdý pſchitomna njeběſche, wotměwacž, bóřy pſchesta, dokež wona pódla njebe.

Ale tež tónle ūadžewk wona bóřy ſ tym wotſtroni, ſo wjeczornu tač derje kaž rānschu Božu ūlužbu wopytowaſche. Wobrachowazeje nuſneje ūhmanoſež a ūwoſniwoſež ſo pſchezo wotměnjožych ūhostan-zow dla, a dokež mějeſche moło žadanje, njeđelu ūwiatu džeržecž na tuthym měſtnie žaſoſež a ūtoscze, wona ūama město jačo pſched-čitarla ſo wsa, ſa cžož budžishe ſo pſchi druhich ūobſtej-noſežach ūedma roſhudžila. Wo tym pſchi ponížnym ūmyſlenju prajil: Hdý běchu ſo čitarlo jara husto wotměnili, tole ūastojnſtwo mi pſchipadže. Tuto ūbožowne prawo, kotrež ſo mi tač miloſciwje poſticži a kotrež jako nuſnotu a niz bjes ūnutſlowneje bojoſež pſchijach, bě jaſtym jara witane, a ſa mje ūama njeu-rjeſniwe ūohnowanje a ūmerowanje.

Wobě njeđelskej Božej ūlužbje mějeſche wona 12 lét doho, doniž ju w lécze 1831 wotbjeraze možy njenuežichu, ſo jeneje ūsdacž. Na jejne město ūupi ūcheczijanski předář. Wot ſpočatku ūwojeho njeđelskeho džela 1. 1820—32 čiſhczane předowanja čitasche, 1832—37 ūama ūwoje předowanja napiša, a wot ſéta 1837 hacž do ūončenja ūwojeho džela 1843, „ſamožach pſches Božu hnadu“ — wona powieda — „k jaſtym ūecjecž, ſe ūwiateho piſma nicžo njenapiſawſhi.“

Rosprawa jaſtweveho naſladowarja wo tutých Božich ūlužbach ūiſče ūepſchego pōsnacža poda, hacž ūame Sarine pſchispom njenja. Kapitan Williams piſche: „Njeđelu 29. džen novembra 1835 bě w rānscher Božej ūlužbje w jaſtwe. Ženož muſzhy ūhostaných běchu ūromadženi; jena ūona, kotraž běſche w měscze ūiva, Božu ūlužbu wodžesche. Tejny hlož běſche wurjadniye ūelodifli, iený ūchecnoſtſk połny ūacjich, iený ūuras rjenje ūazny. Boža ūlužba ſo po liturgiji ūendželskej ūyrkwe ūložowaſche. Dwaj pſalmaj ſo wot ūschitkých jaſtch wurjadniye derje ūu-ſpěwaſchtaj, wjèle ūepje, hacž ūym jo hewak w naſtich ūanajlepje ūariadowanych ūyrkwiach ūlyſchał. Wona předowanje, wot njeje ūameje ſpišane, wuczita. Sa ūyku Božu ūlužbu jecži najwjetſch ūedžbliwoſež a poſkaczowanje poſkasachu a, kaž daloko móžu wo tym roſhudžicž, tež ūluboſeje nutrnoſež. Ta ūama ūona mějeſche wjeczornu Božu ūlužbu pola jaſtch ūonſkich.

Předowanje wot ūchija běſche jadro ūschitkých ūecjow Saru Martinez, a jeniczki ūredk, ſotrymž ſo prázowaſche ūluboſe ūanjenych ſi jich ūoniženja poſběhnyež a jich ſ ūwernemu a ūobožnemu ūivjenju dowjescž. Wona ſ wulke možu ūolasa na njeſcheterh-njene ūednoſenje ūrečha a ūerpienja, na to „ſo njebož ſa ūloſcžu kaž ſeje ūcjen ūhodži.“ Tónle ūwiaſk ſe ūschelakim ūobrasami ūobrasowaſche a iený ūoſlucharjo ſu drje ūorko ūacjuwacž dyrbjeli, ſo nimaju cžinicz ſ ūumyſlenym padom, a ſ ūhutnej ūernoſcžu, ūotruž dyrbjachu ūam ūobſwědžicž a ūotrejež wopor běchu ſo ūcžinili. Ale wo taſtich ūyblach wona njerěčesche ſ ūordym po-ſhlađanjom tajkeho, kiž ūczył ūreknyež: „Sběhū ſo wote mje, ūchetož ja ūym ūweczischi hacž ty.“ — Wona jenož porědko a mało na jednotliwym pad ūwojich ūoſlucharjow ūolasa. Škaženje, wo kotrymž by wjèle ūecjaka, bě to, kiž w njeje ūamej ſa derje kaž w jenych ūoſlucharjach ūhlesche. A jako jeniczki ūredk ūumženja, „hnadu, kiž je nam ūewjena w ūhryſtu ūesu ūaschim ūnjeſu“ ūchipowjedaſche. Wona ūwojich ūoſlucharjow ſ ūchetož ūotwrijenym durjam hnady dowjedže, a ſe ūahorjenej ūrečniwoſcž Božeho ūlawa proſchesche, napominasche, ſo býchu tola nnts ūastupili, wona ūluboſe ūkaženje ūzloviſkeje ūutroby, ūotraž je ſo wot Boha ūotwobročila, wopisowasche; wona ūokasowaſche na pucž ūukhowanja, ūotraž je nam Bóh ūewil, a ūriedž ūchjeje jich ūrečnoſež a haniby ūwojich ūoſlucharjow ūabjeſche, temu ūnjeſej ūlužiež, kiž móžeſhe jim jeniczku ūwobodu, mér a ūbóžnoſež dacž. Tele ūuczby, ūotrejež jím tač nutrniye, tač ūutrobnje a ſe ūahorjenocžu na ūutrobu ūladžesche, bjes ūutko-wanja ūjewostachu. Ūoſlucharjo radji poſkaczowanje a ūedžbli-woſež tajkej ūuczry ūokasowachu, kiž ūpřasche jím ūam ūobrotu cžinicz, a ūotrejež ūapominanja, bjes teho, ſo býchu ūenotliwych ūranile, tola ſ ūluboſe ūoſlucharjo jich ūajsnutſtowniſhich ūacju-wanju ūukhadžachu. W lécze 1826, 9 lét po tym, ſo bě ūwoje jaſtwe ūdželo ūapocžala, Sarina ūowka ūumrje a ſej ūetne do-thody wot 10 hacž 12 puntow ūterling ūavostaji. Na to wona do ūarmontha ūchicžahnyschi mějeſche dwě ūtrě w ūotležanym džele města ſa ūobydlenje. Wot nětk ſo ſ ūiſče ūjetſche ūorli-woſcž ūwojim ūuboſe ūoſlucharjow ūapovjedži. Dobročel-ſka ūnjeni, ūotraž bě w ūarmonthu ūiva, ju ūóždý ūdžen ūas ſ ūebi ūcheproſy, ſo by ſej něſhto ūotpocžinka ūchihotowaſa, a ſej na džen runje ūelko ūawasche, kaž hdý ūudžishe na ūhicze ūuſhla. S tuthym ūapvjeranjom a ſ ūekotrymi ūchtrórczletrnymi ūodpižami ſa ūibili, ūtestamenty, ūrakty a druh ūknihi ſa ūo-ſdželowanje ſo ūchihodžaze, dale ūóždý ūokomik, ūotraž mějeſche ūwobodny, ūwojemu ūukemu ūadawkej ūpřwjeſi, „Ale drasty-ſhice tač derje kaž ūóžde druh ūdželo ſe ūulkim ūotměnjenjam ūodeziſnjenje.“ ſa jedyn cžož ūwojich ūotbjerarjow ūimale-ſwch ūhubi. Nětko do ūulich ūežnoſcž ūchischedſchi mějeſche ūebi ūežke ūrashenje ūchepoſožicž. To waschnje, ūotrejež na nje ūotmolwi, ſe ūoſnamjenjazh ſe ūobledžbowanja ūódny ūypk w je-nym ūivjenju. Dyrbjesche ſe ūwojimi dobročelſkimi dželami ūoſkaczowacž, hacž runjež ju ſe ūame do ūajwjetſche ūhudoſ ūtorečiſku? ſe ūnadne dothody jenož runje na to dožahachu, ſo móžeſhe ūchepyt ſe ūudawki ūaplačicž, ūotrejež běchu ſ ūe ūtukami ūuboſe ūuſnje ūednoſene. Dyrbjesche wona ūama ūaj-hóřſchu ūuſu ūadacž? Wona ūebi ūjewěſta ūjeboſe. — ſ ūame ūine ūlawa ūoſpjetujem: „Kaž doho mějach doſcž cžinicz ſ drasty-ſhiczom, mějach wjèle ūróžy a ūtaroscze ſo ūchichod; kaž ūucze-pak ſo ūchepsta, tež ſo ūtaroscž ūhubi. Bóh ūub ūnje ūje do ūwoje ūwinu ūovołot a prajil: „Sběhū je ūebi ūtjeba, to ūudu ūebi ūacž.“ — ſe ūwiateho piſma běch ūawukla, ſo ūudje mi ūomhacž. Bóh bě mój ūnjeſ, a ūwoju ūlužobnizu ūjewopusheſci.

Wón bě mój Wóz a na swoje džeczo njesabu. Ja tež wjedzach, so ſo jemu druhdy spodoba, wérū a ſczerpliwoſć ſwojich wotroczkow pruhowac̄, jim jara ſchpatne ſredki ſa ſeſiwenje poſkiezo, kaž bě pola Naemi a Ruth a wudowu w Zarpacie; a ja ſaczuſh tajke pruhowanja ſebi roſpominajo, ſo ſo moja wutroba ſi wjetſchej dyžli cžlowjczej mozu napjelni. Druhim evangeliſ pſchipowſedajo běch ſama cžaznej nush wustajena, ale tajke trada‐nja ſo tebi niezo njesadža, hdyž ſa tym ſenjemu ſledzis, kiz w ſhudobje ſhudym ſlužesche."

(Poſractwanje.)

Mjſkle wo ženjenju.

Borucž temu ſenjemu ſwoje pucze!

Bo E. Schrenku.

(Poſractwanje.)

Hdyž ſchtó do měſchanego mandželſtwa ſtupi, to pak wo njeromie pak wo lóhloſmyſlnosczi ſwédeči. Mandželſtwo je najnutrniſchi ſwiaſt na ſemi; duž tež pſchesjenocz w najhwjcziſchiſ rězach žada, w poſnaczu pucza ſi ſbožnoſczi, w ſtejſhczu ſi Bohu pſches Khrystuſa. Hdyž to njeje, najlepſche w mandželſtwo pobrachuje. To ſo najbole w wocžehnjenju džeczi poſaſuje. Hdyž ſo džeczi bjes nana a maczerje džela, ſo hózny nanowu a hózny maczeriu wérū pſchiwoſmu, maſch na pſchezo reſtorhanu ſwójbu. Kajke hubjenſtwo! Hdyž pak ſo džeczi w jenym wuſnaczu roſwucza, ma džel ſtarſhich, kiz ſu druhego wuſnacza, pak žadyn pak ſadžewozh ſacžiſhcz na džeczi a woboje je ſlo. Šhromadne, do předka kroczače džecziwočehnjenje pſchi wſchelakim wérū wuſnaczu ſtarſhich mózne njeje. To dyrbialo hýo ſame na ſebi wudožahac̄ wot měſchanych mandželſtow wotdžeržec̄.

Hdyž ſym prají, ſo wſchelake wérhwuſnacze dyrbialo wotdžeržec̄ wot měſchanego mandželſtwa, chzu nětko hiſcheze ſlowejko rěczec̄ pſchecžiwo mandželſtu bjes bliſkym pſchecželſt wom. My mamy w ſwiatym pišmje wěſtu ſakasnju pſchecžiwo mandželſtwam w pſchecželſtwe 3 Mójs. 18, 6—18; nimo tuteho ſakasnja my ſakonjow cžinicž niemiožemy, kotrež bychu ſwědominje ſwiaſale. Ma wopak nam tola Bóh w naſhonjenju ſjewjenja poda, kotrež dyrbiale ſebi mjeſhle ſwědominje pomjatkowac̄. To ſo lóhko ſroshmi, ſo n. pſch. bjes bratrowſkimi a ſotrowſkimi džecžimi wutrobna pſchihilnoſcž naſtanje. Wone ſo wot džecžatſtwa ſem ſnaja; wobkhad je pſches bliſke pſchecželſtwo ſwobodny, ſmyſlenje je husto podobne a tak ſo dusche hromadže namakaja. A tola dyrbiju w luboſci a ſhutnoſci wot tajkeho bliſkeho mandželſtwa wotradžec̄. Kak husto ſu džeczi ſ tajkich mandželſtow cželnje a duchownje ſlabe, haj ſamo hlupe.

Njedželu rano mějach žunkrój ſa ſtareho duchowneho předowac̄. Dženú předy běſhe ſo nije nechtó ſ listom wopraschal, hac̄ dyrbia ſ bratrowſkim džecžom do mandželſtwa ſtupic̄. Sſo ſaložujo na ſwoje naſhonjenje wotradžach. Duchowny, ſa kotrehož předowach běſhe ſtary, naſhonjeny wudowz a ja ſebi myſlach, teho chzech ſo tež hiſcheze wopraschec̄. Wón praji: ja wotradžec̄ niemiožu wot tajkeje žentwy, pſchetož ja ſym ſo ſam tež tak woženík a běch jara ſbožowny ſ mojej žonu. To wſchak dyrbiju pſchispomnicž, ſo moje přenje džeczo ſtroweho roſoma njemějſche, a ſo běſhe druhé džeczo ſlabe; ale žentwy ſo pſchi tym wſhem ſał niemiož. — Kak wjeſzely běch po tei powjesczi, ſo běch temu młodženzej, kotrež běſhe ſo nije wo radu praschal, wot tajkeje žentwy wotradžil. Řeklo duchownje ſlabych ludzi ſym wohladal, ſotſiž běch džecži ſ mandželſtow bjes bratrowſkimi a ſotrowſkimi džecžimi. Hdyž tajzy wſcheje wěžy nahrabnoſce dla do mandželſtwa ſtupja, ſo byſtej dwě wulfel ſamoženi hromadže pſchihilkej, je tajke mandželſtwo na dwojaku waſchnje hréſhne. Najwjetſchi ſtrach je, hdyž ſo dwaj ſlabje wobdarjenaj ſ pſchecželſtwo bjerjetaj. W tajkim padze ſo džiwič ſjetřebamy, hdyž wonaj hlupe džecži ſmějetaj. Hdyž ſo pſchecželjo woprawdze hromadže ſubuja, dyrbia ſa tym ſtejcož tajkej žentwy bjes jich džecžimi po móžnoſci ſadžewac̄. Šle ſcžehwki ſu tež Boža rěč; ſchtóž ma wuſhi poſluchac̄, tón njech poſlucha. — Ma žadyn pad pak ſo Boža kaſnje 3 Mójs. 18, 6—18. wot kſhesczijana pſchecželſtwo njeſmědža.

Wo ſ nowa woženjenju wudowzow a wudowow chzu krotke ſlowo prajic̄. Husto ſo porok cžini, hdyž muž abo tež wudowa ſo tak bóry ſažo woženitaj. Wěſčeje je ſhwabna wěz, hdyž luboſcž ſi niebohej mandželſkej mandželſkeho wotdžeržuje ſo bóry ſažo ſlubic̄; tež kſhesczijanske waſchnje dyrbia ſo wobledžbowac̄, ſo poſractwa njebylo. Ma druhim boku pak dyrbial ſchwadniw

bjež w ſhudzenju wo někim druhim, kotrež ſo ſ dobrych pſchicžinow, kaž džecžiwočehnjenjo, cžezkeho powołania abo něčeho druhego dla nuczeny ſaczuwa ſo bóry ſažo ženicz. Pomyſl ſebi najprjedy, kaž by ty w jeho wobſtejnoscžach cžinił a potom ſudž ſahodnje.

Hdyž pak ma ſchtó ſe ſ nowa woženjenju tak nuſne, ſo ſhano hýo předy woli, předy hac̄ je wudowz, abo ſo muž abo žona na kónz druhego čakataj, ſo byſhtaj ſo ſažo ženicz mohloj, ma cžlowjel cžezke ſamolwjenje. Bohužel ſo to husto ſtawa. ſo ſ nowa woženjenje ſwudowjenych powschitkownje druhego prawidla njeje, kaž ſa młodženzow a młodke helz̄: Boža wola dyrbia reſ ſhudžic̄. Wudowz ſo, kaž ſo ſamo roſumi, huſhcziſho ženja hac̄ wudowu. Ma-li wudowz abo wudowa džeczi, je ſwiaty pſchiblukhnoſcž pſched Bohom, ſo ſebi pſchi nowej žentwje niz jenož ſami na ſebje, ale runie tak derje na džeczi myſbla. Teho dla je druhá žentwa cžegſha hac̄ prěnja, dokelž ma mandželſki ſa ſebje a džeczi wolic̄. Šchtóž pſchi woſenju druhaje mandželſkeje abo mandželſkeho ſwědomliwie na džeczi pſched Bohom njeſlada, wulki hréč cžini. Hdyž chzech ſo druhí króz ženicz, tola ju ſa ſwoje džeczi ſebi pſchichodneje maczerje a pſchichodneho nana njeſwuwol, ale nana a maczér. Štomžiſhli to, bóry doſcž ſacžujesč, ſo ſy tež ſam ſa ſebje wopak woli. Kak móže nan ſbožowny bjež, hdyž jeho džeczi w druhéj žonje ſubwozeje maczerje nimaja? Nichtó tež njeſmi pſchiblukhnoſcž druhego nana na ſo, abo druhaje maczerje bjes teho ſo je ſebi pſched Bohom wěſty, ſo ma nanowskeje a maczēneje ſuboſcze ſi džecžom w ſebi. Šchtóž ſo Boha boji a chze jeho wolu cžinicž, ma džiwaſo na ſastaranje ſyrotow woſebite ſlubjenje a ſmě wěſty bjež, ſo jeho Boža Wótzowſka ſuboſcž wěſče ſwěru pſchewodža, hdyž ſo wo druhu žentwu jedna. — Štukuj pomalku ſi wěrjazej modlitwu a měj ſedžbu Božej wole!

(Poſractwanje.)

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

W małym pruskim měſcze Friesocku ſu pomnik kurwjercha Biedricha I. w pſchitomnoſcži khežora poſwjeczili. Kurwjerch Biedrich I. je tam poſleni hród rubježniſich ryežerjow, hród Dietricha ſi Duižow, wutupil a tak ſtajnemu ſadžewkej krajneho měra kónz ſtajil. Khežor je pſchi tej ſkładnoſcži cžekh ſhelich wina, jemu poſtigzeny, na ſbože města wupil a prají: „Piju tónle ſhelich, napjelneny ſi němſkim winom, na ſbože Pruskeje ſi tým pſchecžom, ſo nijeby ženje, tak doſho hac̄ mi Bóh tón ſenj ſi wěſty a mōz ſpožci, na ſtarej wopokowanej ſwěrnoſcži Prusſich pobrachowało, hdyž ma ſo wona poſaſac̄, a markhrabia wola!”

W poſlednim poſhedenju ſtatneho ministerſtwa ſu radžili wo kručiſhich ſrédkaſt pſchecžiwo ſběktaſkemu ſchęzuwanju ſozialdemokratow. Jedna ſo woſebje wo poſylnjenje wobſtejazyh ſakonjow. Stat ſebi praji, ſo dale ſwoju móz ſa ſměch měcz dac̄ njeſmě. Njeh ſo wſchitko ſtanje, ſchtóž je prawo ſozialdemokratiskich žadanjow, ale njeh ſo tež wſcho njeſakoſke, hrube a hruble ſchęzuwanje, woſebje wſcha hróbkoſcž młodych pachołow, kotrež je po ſdacžu na ſwoj najwyschſhi ſhodžen ſchecžla, kruče wotpoſlaze.

Jednanja Barlinſkikh piwařnjow ſe ſozialdemokratami dla ſkócenja ſwady bjes nimi ſu tež podarmo byle. Sozialdemokraci ſu ſebi ſe wſchej ſaſakloſcžu žadali, ſo bychu piwarzy 33 jako woſebje hróbky ſnatym ſawiednikam ſažo dželo dali. To pak tamni na žadyn pad pſchidac̄ njechachu. Duž traſe wójna pſchecžo dale.

Generalna synoda pruskeje krajneje zyrkwy ſo 27. oktobra wotewri. Jednac̄ budže ſo wo nowej agendze. Po pſchedpoſožnym ſakonju dyrbia ſo ta ſama ſa duchownu ſwjetiſnu, weroſowanje, ſapokanje duchownych a zyrkwinych ſtarſhich, ſa poſwjeczenie nowych zyrkwinow hnydom ſawiesč. Sa hlowne Božje ſlužby je dowolene, dotalne porjady dale wobkhowac̄, hdyž ſo ſa po ſlěta po nowym ſakonju namjet ſtaj i ſo wopokaze, ſo bě dotalny porjady ſakoniſki. Sa wſchitko druhé woſebite Božeklužbne ſtukti je ogenda jeno ſi ſawiedzenju pſchepodata a poruczena. Tež budže ſo najwyschſhi ſyrtwina rada ſi pſchedpoždſtowm generalneje synody ſa to starac̄, ſo ſo agenda do pôlskeje, litawſkeje a ſerbſkeje rěcze pſchelozí.

Sudniſke pſchepytanie pſchecžiwo kanzlerjej Leiftej, kiz je wobſkoržen, ſo je w nowjeczornej Afrizy jako ſastojnik němſkeho khežorſtwa cžornych ſi kožanymi ſchudami bic̄ dale a cžornym žonam móz načzinil, tak ſo teždy wjetſchi ſbejk naſta, ſo ſapoczało. Dalsche powjescze hiſchce pſchinjeſhem.

À russkemu khoremu khějorej je snaty klawný Barlinski lekar profesoř Leyden powołany. Wón je pječa khězorowu khoroſcz lěpje roſkudžil hac̄ jeho russki kollega profesoř Sacharjin. Tón ſamý je měnił, ſo budže ſo khězorowe živjenje jenož někotre měšaz̄ ſdžerzec̄ móž.

Zohnowanje kſchiza.

Kiž Bohu ſteja najblíže,
Tych pruhuje wón najbóle,
Bóh ſi tým chze ſa tým hladac̄,
Kak hľuboko Duch ſwiaty je
Szej ſeziniš we nich bydlenje
A hac̄ je tež jich wutroba
Sa wopor ſwólniwa.

Kiž Bohu ſteja najblíže
Tym ſrudobu wón pōsczele;
Kiž dýrbja ſi teho widzec̄,
Kak Bóh tež ſwěrnje lubuje
Tych ſwojich a jich dowjedze
Pſches czémnoſcz a pſches čerpjenja
Do wěczných wjeſela.

Kiž Bohu ſteja najblíže
Tym kſchiz̄ tež wſtudžom bliſko je,
Pod kſchiz̄om dýrbja khodzic̄,
Kak džec̄i dýrbja wuknyc̄ to
Pſched Bohom ponižowac̄ ſo;
Pod kſchiz̄om džeſa měrnischo,
Hdyž Jeſuſ bliſko je.

Kiž Bohu ſteja najblíže,
Tych Bóh tež ſi kſchiz̄om troſchtuje,
Pod kſchiz̄om troſchtne djeſa;
Hdyž čerpjenja jich wobdadža,
Toh' kſjeſa tola lubuja,
Kiž ſa jich hréchi čerpjesche,
Se ſmjercze wumohl je.

Kiž Bohu ſteja najblíže,
Czi ſbózne moja wjeſele,
Sso ſpuſchczeſa na Boha;
Mój ſbózničo ach pomhaj nam,
Hdyž najlubſche ſy wſal ty tam
Hdjež wěm, ſo ſbózne wostanje;
Pſchi tebi ſměrom ſy.

Kiž Bohu ſteja najblíže,
Tim w myſlach jenož Khrystuſ je,
Njech wſchitko druhe ſańdže;
Ta ſmjercz je ſame dobycze
Po ſrudnym čaſu týchnoſczę,
Ta wěra luboſcz nadzija
Jich wjedze ſi kraſnoſczę.

Duž kſchiza zohnowanje naſ
Wſchal wuc̄, o kſjeſe, kózdy čaſ:
Na ſtýkaloſtich puc̄ach.
My džemý wjeſli do njebja;
Duž roſkwteluj ſo wutroba,
Tam Jeſuſ wězna ſwěza je,
Kiž nihdý njehaſnje.

póſna. Holza ſo ſrudna ſi durjam wobroc̄i a horze ſyliſh plakasche. Duchowny ſo džiwaſche a holzu wróčo woſasche a ſo jeje pſhcezelnje prafhesche, czeho dla wo ſwojim ſbózniku, kotrehož po ſdac̄u ſubowaſche, ſhwědczenja wotpoſožic̄ ujecha.

„Ach“, wotmoſwi holza ſdychujo, „wo nim rěc̄ec̄ ja nje-móžu, ale wumrjec̄ móžu ſa njeho.“

Te ſlowa duchownemu dožahachu. Bone jemu wulku ſuboſcz ſjewic̄u, kotrež w tej wutrobie bydlesche. Nětk móžesche ta holza ſi dobrým ſwědomnjom a ſi wjeſelej wěru ſi Bozemmu blidu pſchińc̄. Wona běſche wěcze dostojniſcha hac̄ někotry, kotrež wo ſwojej ſuboſczi ſi Bohu a ſi temu ſbózniſej wjele ſlowow czini a „kſjeſe, kſjeſe!“ praſi, bjes teho ſo do njeho ſi wutrobu wěri.

Jeſu, moja móž a ſylnoſcz,
Jeſu, moja nadzija!
Jeſu, Boža wulka ſmilnoſcz,
Jeſu, ſwětlo živjenja!
Ach! kak jara ſo mi ſtýcheze,
Po tebi, mój Jeſom Khrysteze!
Ja eže hladam czakajo,
Pój wſchal, pój, mój Jeſuſo!

Nawukn „ně“ praſic̄.

Nan ſwojemu ſynej na ſmijertnym ſožu ſe wſchelakini napominanjemi ſežehowazu radu da: „Mój ſyno, nawukn „ně“ praſic̄!“ Wobledzbowanie teho napominanja ſwoje plody njekeſche, ſyn bu dobrý muž a poſdžischo ſo wusna, ſo ma ſo ſa wulki džel zohnowanja, kotrež je Bóh jemu wobradžil, temu poſlednewu napominanju ſwojeho nona džakowac̄.

Njeđelu rano julkoc̄ n. pſch. na puc̄u ſe mſhi nimo někotrych hólzow pſchińdze.

„Khorla, njechaſh ſi nami ſi rěc̄zy dónic̄? My chzemy ryby koſic̄.“

Khorla khwili mjeſczeſche, potom czishe a pomalku wotmoſwi: „N... e.“

Sso roſumi! to prawje njeje, niz wěrno? Džec̄zo dýrbí pſchego ſwoju mac̄ poſkuchac̄!“ praſi preni hólz wuſměſchujo.

„Né!“ Tón króz běſche to „ně“ jaſniſche bjes wſcheje bojoſcę.

„Nó, džesih ſobu abo niz?“

„Né!“ ſawola Khorla. —

To „ně“ běſche ſi tajkim wuraſom prajene, kotrež wo ſprawnej, roſkudženej wutrobie ſwědczeſche, kotrež běſche roſkudžena nicžo ſleho czinic̄. Khorla džesih ſwój puc̄ dale jako tajki, kotrež běſche dobyl.

Tak nawukn hólz „ně“ praſic̄, tak bu jeho wutroba wobtwjerdžena, ſo móžesche poſdžischo ſmužicze prawy puc̄ hic̄, hdyž čhyňu čežke ſpytowanja mloženja do hrécha wabicz.

Kelko je mlodych ludži, kiž najprjedy po ſdac̄u małemu ſpytowanju ſe ſlaboſczu ſo poddadža a potom w čežſchich tež ſo pſhcezic̄ njeſom. Boni ſo pſchi wſchitkach potajnych porokach ſwojego ſwědomnja wot wopacžnych pſhcezelow ſobu torhnyč dadža, jenož dokež wopacžna hańba jim ſmužitoſczę bjerje, w wěſtých padach krucze „ně“ praſic̄. Schtó njeby we wſchitkach wobſtejnosczech živjenja tajke padu ſnał, hdyž by roſkudžene „ně“ w prawym čaſu wjele ſrudneho wotdžeržalo. Strowoſcz, po-wołanie, czerſtwosc̄ — wſchitko czeſti pſches njerofuſkudženoſcz, pſches kotrež ſo dowolene mjeſh ſi wulke ſchłodze pſchekrocža.

A najwjetſche ſpytowanja njeſchińdu wot wonkach, ale ſi wutroby ſameje. Praji-li pak naſha wutroba: „Pſchidaj!“ dýrbitej ſwědomnje a wola móznischiſe byc̄ a „ně“ praſic̄. A tón, kotrež móže ſi ſtemu „ně“ praſic̄, móže tež „haj“ praſic̄, hdyž ſebi to pſchiſluſhnoſcz žada. Wón chze ſi Božej pomožu wěſty wostac̄, to je potajnſto jeho wuſpěcha.

„Pomhaj Bóh“ je wot někta niz jenož pola kniesow duchownych, ale tež we wſchěch pſchedawarnjach „Sſerb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtac̄. Na ſchitwórc̄ lěta placzi wón 40 np., jenotliwe czisla ſo po 4 np. pſchedawaju.

À duchownemu, w kotrehož woſadže běſche hſchcze rjane waſhnenje, ſo kózdy, kiž čhyňu ſpoſiedži hic̄, dýrbjeſche to naj-prjedy duchownemu ſam ſjewic̄, pſchińdze jedyn džen holza ſi kraja. Duchowny ſo jemu wſchelake woprascha, ſo by jejnu wěru pruhowaſ. Ale holza jemu wotmoſwič njeſom. Wona mjeſczeſche. Duchowny ſo teho dla nuczeny czuſeſche holzu wotpoſasac̄, dokež w tym mjeſczenju pak khrabkoſcz pak poſnu njeſdomnoſcz